

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria In Regvlas Cancellariæ Apostolicæ: Sive In
Glossemata Alphonsi Sotto, Glossatoris nuncupati**

Chokier, Jean de

Coloniae Agrippinae, 1674

Reg. LII. de dispensatione ad duas Parochiales vel dignitates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62377)

Adverte interim quod dispensatus ad plura incompatibilia, censetur dispensatus 16
etiam quoad residendum, adeò quod sufficit dispensatum residere in altero : 17
Cum enim aliquid conceditur, censetur omnia collata sine quibus concessio uti
non possumus, l. 2. ff. de Iurisl. om. Iud. Pet. Gregory de benef. c. 7. nu. 8. Prostre-
mò nota quod dispensatus ad duo sub eodem tecto poterit illa retinere, etiamsi 18
alteri beneficio sit unitum aliud in eadem Ecclesia, quamvis hoc in dispensatio-
ne non fuerit expressum : Nam beneficium unitam non habetur in considera-
tione, cum sit extinctum, ita contra Rebuffum in praxi tit. de Dispensat. rat.
atatis, verbo etiamsi sub eodem tecto, tenet Garcia de benef. p. 11. c. 5. nu. 216.

Argumenta in Regul. LII. Innocentij VIII.

1. Papa reservat sibi semper plenitudinem potestatis. 2. Ista Regula est danda licet concernat expeditionem litterarum. 3. Episcopus an possit dispensare quoad incompatibilia sibi invicem contigua & tenuia, & nu. 5. 4. Cur Regula hæc Reg. novissimorum Pontificum non sit inserta. 5. Vicinitas Ecclesiarum non excusat ab incompatibilitate. 6. Possessor pacificus incompatibilium ipso jure privatur beneficijs, etiam sine alia mentione. 7. Decretum Concilij Trid. sess. 7. c. 4. importat canonem lata sententia.	8. Num hodierno jure Episcopus dispense quoad incompatibilia vicina. 9. Error juris valde dubij causatus à varietate opinionum est excusabilis, & errori facti æquiparatur. 10. Tenuitas fructuum an excuset ab incompatibilitate. 11. An expressio obtentorum beneficiorum inducat tacite dispensationem. 12. Episcopus non dispensat super incompatibilitate. 13. Vt nec Legatus de latere. 14. Clausula dispensationis Papalis. 15. Constitutio Pij V. de retentione Canonici cum Parochiali, ut intelligenda.

Regula LII. Innocentij VIII. & Pauli V.

DE DISPENSAT. AD DVAS PAROCHIALES,
VEL DIGNITATES.

Item voluit & ordinavit quod per quamcumque signaturam
deinceps faciendam, nulli cuiusvis dignitatis, status, gradus, vel
conditionis fuerit, detur dispensatio quoad duas Parochiales Ec-
cle-

clesias vel dignitates maiores, post Pontificales in Cathedralibus, seu principales in Collegiatis Ecclesiis, vel unam cum reliqua ipsarum in simul retinere valeat, nisi Ecclesie Parochiales adeo contiguae & in vicem propinqua sint, quod ipsis per unum commode deserviri possit, illarumque fructus &c. in simul ultra *xxiiii*. florenos auri de Cam. secundum com. aestim. non valeant annuatim, & de hoc in litteris dispensationum huiusmodi expressa mentio fiat, vel nisi super obtinendis duobus ex huiusmodi dignitatibus, seu Parochialibus Ecclesiis, in simul pro magnis Nobilibus, Magistris, vel Baccalaureis formatis in Theologia, aut Doctoribus, sive Licentiatis in altero Iurium per verba dispensamus, de speciali sufficiens signatura habeatur, & super ipsis Parochialibus Ecclesiis in huiusmodi signatura de Parochialibus mentio fiat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A Ista Regula quando dicit quod per quamcumque signaturam amplius faciendam nulli iuris dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existat: detur dispensatio ad duas parochiales vel duas dignitates maiores post Pontificalem, vel principalem in collegiatis, vel mixtis: nisi Ecclesie parochiales adeo continuae & exiguae sint, quibus posset unus commode deservire, & illarum fructus *xxiiii*. lib. &c. & quod hoc exprimitur in litteris, nisi dispensatio fiat pro graduatis his expressis & nobilibus, per verba dispensamus de speciali, & de parochialibus fiat mentio: aliter si alia littera reperiantur, non valeant, sed idem vult servari in prerogationibus dispensationum, hoc dicit.

Et ista Regula venit ad declarationem precedentis, & ipsa se interrogat: nam a principio dicit de quacumque signatura, & etiam cuiuscumque dignitatis &c. postea dicit nisi pro graduatis hic expressis dicatur dispensamus de speciali & competens signatura &c. & in hoc non oportet alterari, quia iudicio meo credo quod iudicabitur male ordinata.

Et in quantum hic dicitur cuiuscumque dignitatis &c. expono ista verba secundum quod exponit Bar. in extravag. ad reprimendum § ad hoc. de quibus dixi in extravag. penitentiam de futuro concilio. & credo quod hanc regulam non debeant transgredi etiam domini Secretarii de Camera: quia si facerent contrarium, & supplicatio esset contraria, tunc annullarentur bullae in Rota per hanc regulam, & esset sibi reverentia: tamen si Papa vult facere contrarium, potest de plenitudine potestatis quam semper videtur sibi reservare *cle. i.* in fi. ut lite penden. ideo esset cautela si Papa vult
facere

facere quod aut signetur ad longum, prout dicitur hic: aut faciat expediri bullas sine supplicatione, & tunc non habebit locum ista regula: quia non reperio ius dicens quod ad expeditionem bullarum requiratur supplicatio, facit cle. dudū §. nos enim de sepul. cum glo. ibi faciat ad hoc quod dixi supra.

Item qui sint isti nobiles dixi superius in regula l. & etiam de graduatis hic non debemus extendere ad alios graduatos. per ea qua dixi supra regula proxima, & ista regula est danda, licet concernat expeditionem litterarum, quia annullat: ergo ad commodum partis potest annullari bulla: idē est danda.

Et in quantum hic dicitur si sint aded contigua parochiales & in hoc credo quod Episcopus potest dispensare sine Papa, sufficiat glo. xxi. q. i. in summa & per aliquos Doct. in c. de multa de præb. & faciat c. sanctorum Lxx. dist. & gl. in verb. à sede in c. ii. de fi. præf. lib. vi. nam licet dispensatio contra c. de multa, non potest fieri per alium quam per Romanum Pontificem ut dicit glo. ibi & in c. ii. de elect. tamen in hoc casu credo quod Episcopus ob utilitatem Ecclesie possit hoc facere, argu. iurium supradictorum quicquid in fi. sentiat glo. in d. c. ii.

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A ista Regula) A causa in superiori regula prædicta ni fallor, & hæc Innocen-
tij regula per alios exinde Pontifices, illorum regulis inserta non est: ideoq;
in istis stylum non figam, tantum hic dicam quod Noster sub finem sui glosse-
matis inquit, Episcopum dispensare posse aliquem ad duo incompatibilia, quan-
do ita sunt sibi vicina, ut commodē ijs deserviri possit, jam aliud in curia
præficari, quod quidem vidi in una Viseten Canonicatus Leodien. Dicecef.
de anno 1510. Iulii §. coram R. P. D. Coccino quæ licet spatio unius quadran-
tis horæ tantum distaret à parochiali Ecclesia quam ea de causa Dominus Ar-
noldus Canonicus Viseten, possidebat ex dispensatione Episcopi Leodien. ni-
hilominus S. Congregatio III Cardinalium interpret. Concilii Trid. in c. 4. sess.
7. de Resor. (quia nimirum Episcopus non potuit dispensare) Zerola in praxi Epis-
copali verb. ben. §. 8. conclus. 7. 8. principali ad finem Nicol. Garcia de be. p. 11. c. §. numer.
370. declaravit solemnī decreto non obstante dicta dispensatione cadere In-
compatibilitatem, & si utrumque retinere pergeret, esset utroque ipso jure pri-
vatus absque alia monitione: nam Concilium statuit, ut ipso jure & præsentis
canonis vigore privatus existat: quæ verba important canonem latę sententię
Bald. in l. Iulianus 2. §. sanè circa med. C. de sacros. Eccles. & pluries quoque ita fuit
decisum in Rota ut in palamen dimidia portione 11. Decemb. 1586. & in spolettana Ca-
pellania 15. Decembris 1591.

Ooo

Sacre

Sacræ autem Congregationis resolutionem, quod frequens illius usus inter-
venire possit hic inferendam duximus.

Illustriss. & Reverendiss. Domini: Cum D. Arnoldus Pellenrock obtineret
Ecclesiam de Richel Leodien, Diocesis, quæ duorum dumtaxat habet admini-
strationem Sacramentorum, primi videlicet & ultimi idque ex concessione Ec-
clesiæ Matricis, postea obtinuit ab Ordinario Canonicatum & præbendam in
Collegiata Ecclesia Viseten, quæ distat à prædicta Ecclesia de Richel quadran-
tis horæ spatio, & cum per aliquot annos utrumq; beneficium pacifice possedis-
set Vicarius seu Episcopus Leod, dictum Arnoldum dispensavit super retentio-
ne utriusque attentæ prædicta exigua distantia, & exiguitate fructuum. Modo
idem Arnoldus recurrit ad hanc S. Congregationem, & querit 1. præsupposita
exiguitate distantæ & tenuitate fructuum dictorum beneficiorum, an illi obstat
dispositio Concilij Trid. in c. 4. sess. 7. de Reform. & cap. 17. 24. ita ut deinceps
illa retinere non possit? 2. præsupposito obstat quoad Incompatibilitatem,
an sit ipso jure privatus sine ulla monitione? an verò primo tantum privandus
veniat?

Sacræ Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum ad primum res-
pondit, huic præbytero canonicatum & Parochialem assecuto, obstatre Decre-
ta ipsius Concilij, & propterea utrumq; retinere non posse, Episcopi q; dispen-
sationem ad id ei non suffragari. Ad secundum, si utrumque retinere potuerit,
esse utroq; jure privatum absque alia monitione.

Nihilominus tamen Arnoldus fuit excusatus: nam licet sit vera conclusio for-
mata per S. Congregationem, & per Rotam quod Episcopus non poterat dil-
pensare, nec erat necessaria alia monitio, tamen cum multi teneant Episcopum
ex causæ utilitatis, vel necessitatis Ecclesiæ posse dispensare, Alphon. Oyeda de in-
comp. ben. p. c. 12. nu. 16. Rebuff. in praxi tit. de dispens. ad plur. a ben. num. 30. per nor. Al-
chid. in c. licet canon. col. 3. de elect. in 6. prout de facto in casu isto dispensaverat, &
alias Rota censuerit requiri monitionem in causâ Maceranen. beneficij, licet
contrarium sit verum, & probatum ex sententia III. Card. Interpretum dictæ S.
Congregationis, Ideò Rota tum censuit coram R. P. D. Coccino Arnoldum
esse excusandum, tum quia pendente judicio d. Ecclesiam Parochialem reposu-
erat ad manus S. D. N. tum etiam quia stante diversitate opinionum, iste fuit er-
ror juris valde dubij, qui æquiparatur errori facti, qui excusat Felii in c. de quarta
de prescript. nu. 27. Capyc. decis. 10. nu. 20. Covar. in c. possessor. c. 2. §. 7. nu. 9. vers. Tertia
conclusio de Reg. iur. in 6. Put. decis. 116. num. 29. lib. 2. Faciebat quoque pro Arnol-
do quod fructus dictarum Ecclesiarum ita tenues erant ut ad congruam vitæ
sustentationem possessoris non sufficeret, quo casu non induci incompatibilitatem
censuit Jo. de Lignano tract. de plur. ben. in pr. & Rota dec. 484. p. 1. divers.

Verum, ab illa opinione recessum est, nec etiam illam attenderunt Domini
in casu præmissio. Huc

Hac etiam facit similis resolutio III. Cardin. interp. Concilij Triden. qua censuit Episcopum Regien. non potuisse dispensare Ludovicum Ferrarium, ut cum Parochiali obtineret Canonicatum & praeendam, adeoque ipsum ex quo diu utrumque retinuerat esse privatum utroque: tamen quia dictus Ludovicus Orator erat Sacerdos, loca erant propinqua, & tenues erant utriusque redditus, posse agi cum Serenis. an velit dispensare & confirmare. Unde Sanct. sua audita sententia Congregationis, damnavit factum Episcopi, nec voluit dare retentionem utriusque, fructus tamen perceptos, quos suos non fecerat, ille condonavit: & licet utroq; esset ipso jure privatus, tamen Papa ex sua benignitate concessit retentionem alterius ut maluerit. Et quemadmodum Episcopus non dispensat, ita nec Legatus de latere, dico super pluralitate beneficiorum incompatibilem *M. vi. de Mantua singul. 166. Rot. decif 286 Legatus de latere in No.* Quando autem Papa dispensat, solet dare clausulas restrictivas, quas habes supra in Reg. viii glo. 7. nu. 7.

Ceterum adverte possessorem Parochialis & Canonicatus non excusare à dispensatione Constitutionem Pij V. de data anni 1568. 8 Idus Julij, quae incipit Cupientes: per quam residentibus in parochiali permittitur retentio non tantum simplicis Canonicatus, sed etiam dignitatis ac alterius cujuscumq; beneficij cum perceptione omnium singulorum fructuum, reddituum, & proventuum ejusdem, exceptis distributionibus quotidianis & aliis quae ex justa causa absentes percipere solent: propterea quod, ut rectè animadvertit D. Wames. *consil. 233. nu. 2. de praeend. vol. 1. dicta* Constitutio temporalis tantum est de illis, qui tempore promulgationis illius, ex dispensatione Apostolica antecedente, huiusmodi incompatibilia obtinebant; non etiam de illis, qui post datam dictae Constitutionis obtenturi essent; in quibus dubium non est incompatibilitas effectum ex veteribus Canonibus *c. de multa de praeend.* atq; etiam ex Constitutione Joannis XXI *quia nonnulli de Cler. non resident.* adhuc perdurare: ut simplicis quidem beneficij adeptio & retentio parochialem habenti, non etiam alterius similis vel dissimilis curati aut dignitatis, ex cujus accessione parochialis prius obtenta ipso jure omnino vacat.

Ita Pij V. Constitutionem interpretatur D. Wamesius, *d. consil. 233. quem etiam vide consil. 27. tom. 1. de Translatione Episcopi.*

An autem expressio obtentorum beneficiorum inducat tacite dispensationem ad plura incompatibilia vide Gonzalem *ad Reg. 8. glo. 15. nu. 27.* ubi probat negativam *per cap. non potest 21 §. fin. de praeend. in 6. Navar. de oratione cap. 22. Miscellanea 16. nu. 64.*